GENERALINIO ADVOKATO
M. POIARES MADURO IŠVADA,
pateikta 2008 m. sausio 17 d. [1]

1. Šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą *Cour de cassation* (Prancūzija) Teisingumo Teismo prašo išaiškinti 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo [2], kuris pratęsia ir pakeičia Briuselio konvenciją [3].

2. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas būtent nori sužinoti, ar darbo sutartis reglamentuojantis 5 skirsnis, įterptas Reglamentu Nr. 44/2001, laikytinas išsamiai ir išimtinai nustatančiu šioms sutartims taikytinas jurisdikcijos taisykles, ar, atvirkščiai, darbo sutartims skirtame skirsnyje įtvirtintos jurisdikcijos taisyklės gali būti papildytos specialiosios kompetencijos taisykle, įtvirtinta šio reglamento 2 skirsnio 6 straipsnio 1 punkte.

I — Teisinės ir faktinės bylos aplinkybės

A — *Teisinis pagrindas*

3. Reglamento Nr. 44/2001 2 straipsnyje nustatyta:

„Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“

4. Reglamento Nr. 44/2001 2 skirsnyje esančiame 6 straipsnyje „Speciali jurisdikcija“ numatyta, kad valstybėje narėje gyvenančiam asmeniui byla gali būti iškelta kitoje valstybėje narėje:

„<…>

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42–64.

3 — 1968 m. rugsėjo 28 d. Konvencija dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (konsoliduota versija) (OL C 27, 1998, p. 1).

1) kai minėtas asmuo yra vienas iš atsakovų, teismuose pagal bet kurio iš jų nuolatinę gyvenamąją vietą, jeigu reikalavimai yra taip glaudžiai susiję, kad tikslinga juos nagrinėti ir spręsti visus iš karto, siekiant išvengti atskirų teismo procesų metu priimtų sprendimų nesuderinamumo;

<…>“

5. Reglamento Nr. 44/2001 5 skirsnį „Jurisdikcija, susijusi su individualiomis darbo sutartimis“ sudaro 18–21 straipsniai.

6. Reglamento Nr. 44/2001 18 straipsnio 1 dalyje būtent numatyta, kad:

„1. Bylose, susijusiose su individualiomis darbo sutartimis, jurisdikcija nustatoma vadovaujantis šiuo skirsniu, nepažeidžiant 4 straipsnio ir 5 straipsnio 5 punkto.“

7. To paties 5 skirsnio 19 straipsnyje įtvirtinta, kad:

„valstybėje narėje nuolat gyvenančiam darbdaviui bylą galima iškelti:

1) valstybės narės, kurioje yra jo nuolatinė buvimo vieta, teismuose arba

2) kitoje valstybėje narėje:

a) darbuotojo darbo vietos teismuose arba paskutinės tokios darbo vietos teismuose; arba

b) jeigu darbuotojo darbo vieta yra arba buvo ne kurioje nors šalyje, kurioje yra arba buvo darbuotoją įdarbinusi įmonė, teismuose.“

B — *Faktinės bylos aplinkybės*

8. Atsakovas pagrindinėje byloje J. P. Rouard 1977 m. buvo įdarbintas bendrovėje *Laboratoires Beecham Sévigné*, tapusioje

Laboratoires Glaxosmithkline, kurios buveinė yra Prancūzijoje. Jis vykdė įvairius darbus šiai bendrovei trečiojoje valstybėje. Vadovaujantis nauja darbo sutartimi, 1984 m. sudaryta su kita grupės, kuriai priklausė ir bendrovė *Laboratoires Beecham Sévigné*, bendrove *Beecham Research UK*, kurios buveinė yra Jungtinėje Karalystėje, J. P. Rouard buvo paskirtas dirbti Maroke. Pagal šią darbo sutartį jo naujasis darbdavys įsipareigojo išsaugoti kai kurias J. P. Rouard teises, kurias jis įgijo pagal ankstesnę darbo sutartį (būtent išsaugoti jo stažą ir teises į išmokas atleidimo iš darbo atveju).

9. 2001 m. kovo 9 d. bendrovė *Beecham Research UK*, tapusi bendrove *Glaxosmithkline*, atleido J. P. Rouard iš darbo. Dėl to 2002 m. birželio 4 d. jis kreipėsi į *Conseil de prud'homme*s *de Saint-Germain-en-Laye* (Prancūzija) su ieškiniu bendrovėms *Laboratoires Glaxosmithkline ir Glaxosmithkline,* kurios perėmė atitinkamai bendrovių *Laboratoires Beecham Sévigné* bei *Beecham Research UK* teises. J. P. Rouard prašo jam iš šių dviejų bendrovių solidariai priteisti įvairias išmokas ir įpareigoti atlyginti nuostolius dėl atleidimo iš darbo procedūros nesilaikymo, atleidimo iš darbo neturint realaus ir rimto pagrindo ir dėl neteisėto darbo sutarties nutraukimo.

10. Grįsdamas savo reikalavimus, J. P. Rouard tvirtina, kad abi bendrovės laikytinos jo bendromis darbdavėmis, nes antroje darbo sutartyje numatyta sąlyga, pagal kurią jis išsaugo kai kurias pirmoje darbo sutartyje įtvirtintas teises, įrodo tuos pačius tęstinius darbo santykius su abiem bendrovėmis, kurios, be to, priklauso tai pačiai grupei. Jo teigimu, kadangi Prancūzijos teismas turi jurisdikciją bendrovės *Laboratoires Glaxosmithkline*, kurios buveinė yra Prancūzijoje, atžvilgiu, jis taip pat turi jurisdikciją, remiantis Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktu, ir bendrovės *Glaxosmithkline* atžvilgiu, nors jos buveinė yra Jungtinėje Karalystėje.

11. Tačiau *Conseil de prud'homme*s, atsižvelgęs į abiejų darbdavių gynybos argumentus, pripažino neturįs jurisdikcijos, pažymėdamas, kad atleidimo iš darbo momentu galiojančioms darbo sutartims buvo taikoma Anglijos teisė ir Maroko teisė, todėl tarp J. P. Rouard ir bendrovės *Laboratoires Glaxosmithkline* Prancūzijoje nebuvo jokio subordinacijos ryšio. *Cour d'appel de Versailles* panaikino šį sprendimą ir grąžino šią bylą nagrinėti *Conseil de prud'homme*s. Ieškovės pagrindinėje byloje pateikė kasacinį skundą *Cour de cassation*.

12. Šiomis aplinkybėmis Aukščiausiasis teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar <...> reglamento Nr. 44/2001 <...> 6 straipsnio 1 punkte numatyta specialiosios

jurisdikcijos taisyklė, pagal kurią valstybėje narėje gyvenančiam asmeniui byla gali būti iškelta, „kai minėtas asmuo yra vienas iš atsakovų, teismuose pagal bet kurio iš jų nuolatinę gyvenamąją vietą, jeigu reikalavimai yra taip glaudžiai susiję, kad tikslinga juos nagrinėti ir spręsti visus iš karto, siekiant išvengti atskirų teismo procesų metu priimtų sprendimų nesuderinamumo“, yra taikoma darbuotojo bylai, pradėtai vienos valstybės narės teisme prieš dvi tos pačios grupės bendroves, iš kurių viena, kurioje jis buvo įdarbintas tam, kad dirbtų bendrovių grupei, ir kuri vėliau atsisakė priimti jį atgal į darbą turi buveinę šioje valstybėje narėje, o kita, kurios naudai suinteresuotasis asmuo pastaruoju metu dirbo trečiosiose valstybėse ir kuri jį atleido iš darbo, turi buveinę kitoje valstybėje narėje, atsižvelgiant į tai, kad ieškovas remiasi darbo sutarties nuostata nurodydamas, kad abi bendrovės, iš kurių jis reikalauja atlyginti su atleidimu iš darbo susijusius nuostolius, buvo jo bendros darbdavės? Ar reglamento (Nr. 44/2001) 18 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta nuostata, pagal kurią bylose, susijusiose su individualiomis darbo sutartimis, jurisdikcija nustatoma vadovaujantis (šio reglamento) II skyriaus (5) skirsniu, užkerta kelią (šio reglamento) 6 straipsnio 1 punkto taikymui ir kiekvienai iš dviejų bendrovių byla turi būti keliama tos valstybės narės, kurioje yra jos buveinė, teisme?“

II — Teisinė analizė

13. Pateiktas prejudicinis klausimas susideda iš dviejų dalių. Atsakant į šį klausimą pirmiausia reikia nustatyti, ar Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkte numatyta specialiosios jurisdikcijos taisyklė gali būti taikoma individualioms darbo sutartims, nors šiame reglamente yra atskiras skirsnis, įtvirtinantis būtent jurisdikcijos taisykles, taikytinas su tokiomis sutartimis susijusiose bylose, ir, antra, esant teigiamam atsakymui, priminti ir patikslinti minėto reglamento 6 straipsnio 1 punkto taikymo šioje srityje sąlygas.

A — *Dėl Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto taikymo individualioms darbo sutartims*

14. Teisingumo Teismo iš esmės prašoma nustatyti, ar Reglamento Nr. 44/2001 II skyriaus 5 skirsnis yra vienintelis ir išsamus jurisdikcijos taisyklių, taikytinų individualioms darbo sutartims, šaltinis ir visos kitos šiame reglamente numatytos jurisdikcijos taisyklės netaikytinos, ar jį galima aiškinti taip, kad 5 skirsnis neužkerta kelio specialiosios jurisdikcijos taisyklės taikymui, jei to reikalauja ypatingos bylos aplinkybės, būtent, jei su keliais atsakovais susiję reikalavimai pateikiami vieno iš jų buvimo vietos teismui.

15. Prieš atlikdamas analizę pirmiausia noriu pažymėti, kad, mano nuomone, reikia pripažinti, jog su individualia darbo sutartimi susijusioje byloje gali būti taikoma Reglamento 44/2001 6 straipsnio 1 punkte įtvirtinta specialiosios jurisdikcijos taisyklė, pagal kurią leidžiama iškelti bylą keliems atsakovams vieno iš jų buvimo teisme tuo atveju, kai reikalavimai yra susiję, nors iš pirmo žvilgsnio, atrodo, kad tam prieštarauja pažodinis 5 skirsnio dėl darbo sutarčių aiškinimas. Kad būtų galima geriau suprasti Teisingumo Teismui siūlomą priimti sprendimą, pirmiausia bus išdėstyti argumentai, pagal kuriuos bylose dėl individualių darbo sutarčių 6 straipsnio 1 punktas netaikytinas, o vėliau įrodyta, kodėl manoma, kad tokiam aiškinimui, mano nuomone, Teisingumo Teismas neturėtų pritarti.

16. Atskirai skaitoma Reglamento Nr. 44/2001 18 straipsnio 1 dalis, kurioje nustatyta, kad „bylose, susijusiose su individualiomis darbo sutartimis, jurisdikcija nustatoma vadovaujantis šiuo skirsniu, nepažeidžiant (šio reglamento) 4 straipsnio ir 5 straipsnio 5 punkto“, iš tikrųjų atrodo pagrindžianti aiškinimą, pagal kurį kita nei 5 skirsnyje įtvirtinta ar aiškiai leidžiama jurisdikcijos taisyklė netaikytina byloje, susijusioje su darbo sutartimi.

17. Iš šios nuostatos išplaukia, kad, viena vertus, visos bylos, susijusios su individualiomis darbo sutartimis, turi būti keliamos teisme vadovaujantis šio reglamento 5 skirsnyje (18–21 straipsniai) numatytomis jurisdikcijos taisyklėmis ir, kita vertus, kad šiame skirsnyje įtvirtintų principų taikymo išimtys yra aiškiai numatytos šiame reglamente. Kadangi 6 straipsnio 1 punktas nepatenka į 5 skirsnį ir, priešingai nei 4 straipsnis ir 5 straipsnio 5 punktas, jis nėra įvardijamas kaip šiame skirsnyje numatytų taisyklių taikymo išimtis, šiame punkte įvirtinta specialioji jurisdikcija netaikoma bylose, susijusiose su darbo sutartimis.

18. Be to, kadangi 5 skirsnis yra nuo reglamento 2 straipsnyje, pagal kurį jurisdikciją turi atsakovo buvimo vietos teismas, numatytos bendros jurisdikcijos leidžianti nukrypti nuostata [4], šio skirsnio 18–21 straipsniuose nurodytos taisyklės aiškintinos siaurai, t. y. kad leidžiamos tik aiškiai šiame skirsnyje numatytos atsakovo buvimo vietos teismo jurisdikcijos principo taikymo išimtys.

19. Tačiau šiam aiškinimui neturi būti teikiama pirmenybė, nes juo nepaisoma ne tik Reglamento Nr. 44/2001 teleologinės ir kontekstinės, bet ir šiai bylai svarbių nuostatų prasmės. Jis pagrįstas neteisinga prielaida, kad 6 straipsnio 1 punktas yra skirsnyje dėl individualių darbo sutarčių numatytų

4 — Žr., be kita ko, 1988 m. rugsėjo 27 d. Sprendimą *Kalfelis* (189/87, Rink. p. 5565, 8 ir 9 punktai); 1989 m. vasario 15 d. Sprendimą *Six Constructions* (32/88, Rink. p. 341, 18 punktas); 1998 m. spalio 27 d. Sprendimą *Réunion européenne ir kt.* (C-51/97, Rink. p. I-6511, 47 punktas) ir 2006 m. liepos 13 d. Sprendimą *Roche Nederland ir kt.* (C-539/03, Rink. p. I-6535, 19–23 punktai).

jurisdikcijos taisyklių išimtis. Tačiau, kaip bus įrodyta, šio reglamento 6 straipsnio 1 punkte įtvirtinta specialiosios jurisdikcijos taisyklė nėra su individualiomis darbo sutartimis susijusių jurisdikcijos taisyklių išimtis, o tik papildo šias taisykles įtvirtinančias nuostatas ir nepažeidžia jų taikymo principo.

20. Pirmiausia primintina, kad nors Briuselio konvencijoje nebuvo atskiro skirsnio, skirto darbo sutartims, joje numatytos jurisdikcijos taisyklės buvo taikomos šioms sutartims. Todėl, atsižvelgiant į konvenciją, 6 straipsnio 1 punktas, pagal kurį galima iškelti bylą keliems atsakovams viename iš jų buvimo teismų, kaip pripažino Europos Bendrijų Komisija, be jokių kliūčių taikytinas darbo sutarčiai. Reglamentas Nr. 44/2001, kuris yra Briuselio konvencijos tęsinys, kaip numatyta jo 5 konstatuojamojoje dalyje, pratęsia joje įtvirtintų taisyklių galiojimą, o ne panaikina jas. Taigi Reglamentu Nr. 44/2001 nesiekiama iš esmės pakeisti jurisdikcijos taisyklių, todėl manytina, kad šio teksto autoriai nenorėjo panaikinti galimybės taikyti šio reglamento 6 straipsnio 1 punktą nagrinėjamoje srityje.

21. Dar daugiau, Reglamento Nr. 44/2001 autoriai norėjo sukurti atskirą skirsnį, reglamentuojantį jurisdikciją bylose dėl darbo sutarčių, manydami, jog „silpnesniąją šalį turėtų ginti palankesnės tokios šalies interesams jurisdikcijos taisyklės nei bendrosios taisyklės“ [5]. Tokiomis aplinkybėmis būtų keista, jei šie autoriai, priimdami Reglamentą Nr. 44/2001, būtų norėję atimti iš darbuotojo galimybę pasinaudoti palankesnėmis taisyklėmis, kuriomis jis naudojosi pagal Briuselio konvenciją iki šio reglamento įsigaliojimo. Be to, Teisingumo Teismas aiškiai priminė, jog bylose dėl darbo sutarčių ši konvencija turi būti aiškinama atsižvelgiant į siekį socialiniu požiūriu silpnesnei sutarties šaliai, šiuo atveju darbuotojui, užtikrinti tinkamą apsaugą [6]. Taigi aiškinimas, pagal kurį, net esant su keliais atsakovais susijusiems reikalavimams, darbuotojas turėtų pradėti atskiras bylas prieš kiekvieną iš jų kompetentingame kiekvienos valstybės narės teisme, ne tik prieštarautų gero teisingumo vykdymo principui [7], bet ir paneigtų silpnesnės sutarties šalies apsaugą, be to, atimtų galimybę, kuria ji anksčiau naudojosi.

22. Tokiomis aplinkybėmis manytina, kad nors Reglamente Nr. 44/2001 ir buvo

5 — Reglamento Nr. 44/2001 13 konstatuojamoji dalis.

6 — 1993 m. liepos 13 d. Sprendimas *Mulox IBC* (C-125/92, Rink. p. I-4075, 18 punktas). Tai buvo patikslinta jau 1982 m. gegužės 26 d. Sprendime *Ivenel* (133/81, Rink. p. 1891, 14 ir 16 punktai). Taip pat žr. vėlesnį patvirtinimą 1997 m. sausio 9 d. Sprendime *Rutten* (C-383/95, Rink. p. I-57, 17 punktas) ir 2003 m. balandžio 10 d. Sprendime *Pugliese* (C-437/00, Rink. p. I-3573, 18 punktas).

7 — Teisingumo Teismas pabrėžė, kad tais atvejais, kai darbas atliekamas keliose valstybėse narėse, reikia vengti, jog byla būtų pradėta keliuose kompetentinguose teismuose tam, kad būtų išvengta sprendimų nesuderinamumo ir palengvintas teismo sprendimų pripažinimas bei vykdymas kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jie buvo priimti (1990 m. sausio 11 d. Sprendimas *Dumez France ir Tracoba* (C-220/88, Rink. p. I-49, 18 punktas) ir 2002 m. vasario 27 d. Sprendimas *Weber* (C-37/00, Rink. p. I-2013, 42 punktas).

numatyta atsakovo buvimo vietos bylose, susijusiose su darbo sutartimis, taisyklės taikymo išimtis siekiant apsaugoti silpnesnės sutarties šalies interesus, neatsižvelgimas į kelis susijusius reikalavimus, pareikštus prieš kelis atsakovus, 5 skirsnyje turi būti suprantamas kaip šių teisės akto nuostatų spraga. Ją panaikina šio reglamento 6 straipsnio 1 punktas, kuris leidžia papildyti darbo sutartims taikomas taisykles, nepažeisdamas jų taikymo principų, t. y. silpnesnės sutarties šalies apsaugos ir bendrąja prasme siekio išvengti kelių teismų jurisdikcijos kolizijos. 6 straipsnio 1 punkto taikymas veiksmingai užpildo neatsižvelgimo į ypatingas bylos aplinkybes, t. y. kelių reikalavimų bylose, susijusiose su darbo sutartimis, buvimas, spragą, nepažeisdamas jų reglamentuojančių jurisdikcijos taisyklių.

23. Dėl visų šių priežasčių siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti, kad Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktas taikytinas individualioms darbo sutartims.

B — *Dėl Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto taikymo individualioms darbo sutartims sąlygų*

24. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką vykstant EB 234 straipsnyje įtvirtintai nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo bendradarbiavimo procedūrai, pastarasis teismas nacionaliniam teismui turi pateikti naudingą atsakymą, kuris jam leistų išspręsti nagrinėjamą bylą. Todėl atsižvelgdamas į sudėtingas ir kartais prieštaringas šios bylos faktines aplinkybes manau, kad yra svarbu patikslinti sąlygas, kurias patikrinti turėtų bylą nagrinėjantis teismas tam, kad šioje byloje galėtų būti veiksmingai taikomas Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktas.

25. Kaip jau buvo pažymėta, Reglamentas Nr. 44/2001 nenutraukia ryšio su Bendrijos konvencijoje įtvirtintais principais, o yra jos tęsinys. Teisingumo Teismo praktikoje dėl konvencijos 6 straipsnio 1 punkto padarytos išvados yra svarbios taikant bylai šio reglamento 6 straipsnio 1 punktą.

26. Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkte numatyta, kad jis taikytinas su sąlyga, kai „reikalavimai yra taip glaudžiai susiję, kad tikslinga juos nagrinėti ir spręsti visus iš karto, siekiant išvengti atskirų teismo procesų metu priimtų sprendimų nesuderinamumo“.

27. Ši sąlyga, kurios nebuvo pirminėje šios Briuselio konvencijos nuostatos redakcijoje,

tiesiogiai paremta jos 22 straipsniu, pagal kurį ieškiniai laikomi susijusiais, jei ryšys tarp jų toks glaudus, jog tikslinga juos nagrinėti ir spręsti kartu, kad būtų išvengta nesuderinamų sprendimų rizikos nagrinėjant atskirai.

28. Minėtame sprendime *Kalfelis* Teisingumo Teismas nusprendė, jog aiškinant Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punktą reikia atsižvelgti į ieškinių ryšio sąlygą, kuri vėliau buvo pakartota Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto redakcijoje tam, kad būtų išvengta, jog naudojimasis šia specialia jurisdikcija pažeistų pagrindinę atsakovo buvimo vietos teismo jurisdikcijos taisyklę. Teisingumo Teismo nuomone, „taip būtų, jei ieškovas galėtų laisvai pateikti ieškinį keliems atsakovams vien tam, kad vieno iš atsakovų atžvilgiu pašalintų valstybės, kurioje šis nuolat gyvena, teismų jurisdikciją“ [8].

29. Sąvoka „nesuderinami sprendimai“, kuri yra Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto taikymo sąlyga, gali būti aiškinama įvairiai. Aiškinant siaurai, esant keliems atsakovams specialiosios jurisdikcijos taikymas susijęs su rizika, kad tyrimas ir ieškinių nagrinėjimas atskirai sukelia vienas kitą panaikinančių teisinių pasekmių. Atvirkščiai, „nesuderinamų sprendimų“ sąvoką aiškinant plačiai pakaktų, kad tyrimas ir atskiras ieškinių nagrinėjimas galėtų sukelti prieštaraujančių sprendimų riziką, ir nebūtina, jog jie sukeltų vienas kitą panaikinančių teisinių pasekmių [9]. Neteikdamas pirmenybės nė vienam iš aiškinimų, Teisingumo Teismas nurodė, jog tam, kad „sprendimai galėtų būti laikomi prieštaringais, nepakanka, jog egzistuotų ginčo sprendimo skirtumai; dar reikia, kad šie skirtumai toje pačioje situacijoje pasireikštų *de facto* ir *de jure*“ [10].

30. Iš esmės nėra reikalo tęsti šį nagrinėjimą, nes iš Reglamento Nr. 44/2001 ir minėtos teismo praktikos aiškiai išplaukia, jog lemiamas šio reglamento 6 straipsnio 1 punkto taikymo veiksnys pirmiausia yra ypač glaudus ryšys tarp reikalavimų. Akivaizdu, kad šis ryšys gali būti vertinamas tik atsižvelgiant į konkretų atvejį ir būtent į

8 — Minėtas sprendimas *Kalfelis* (9 punktas).

9 — Siekiant priminti ir išnagrinėti šį klausimą galima pasiremti generalinio advokato P. Léger išvada, pateikta byloje, kurioje priimtas minėtas sprendimas *Roche Nederland ir kt.* bei J. Bomhoff „Judicial Discretion in European Law on Conflicts of Jurisdiction“, *Sdu*, Haga, 2005.

10 — Minėtas sprendimas *Roche Nederland ir kt.* (26 punktas) ir 2007 m. spalio 11 d. Sprendimas *Freeport* (C-98/06, Rink. p. I-8319, 40 punktas).

kiekvieną bylą, kurioje ši specialiosios jurisdikcijos taisyklė gali būti taikoma.

31. Vis dėlto pirmiausia reikia pažymėti, kad pagrindinis Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto tikslas yra skatinti gerą teisingumo vykdymą, neatsižvelgiant į jo taikymo sritį. Darant tokią prielaidą visi argumentai, pagrįsti silpnesnės sutarties šalies apsauga, neturi reikšmės, todėl jais negalima remtis aiškinant Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto taikymo sąlygas. Siekiant užtikrinti šį tikslą ir išvengti piktnaudžiavimo taikant specialiąją jurisdikciją, ryšys (tarp reikalavimų) turi būtinai leisti konstatuoti ypač glaudų ryšį tarp skundo ir jį nagrinėjančio teismo [11]. Tačiau, priešingai Jungtinės Karalystės siūlomam aiškinimui, ryšys tarp ginčo ir teismo, kuriame pareikštas ieškinys, nereikalauja nustatyti teismų hierarchijos nurodant pateikti ieškinį labiausiai susijusiame teisme. Toks aiškinimas sukurtų papildomą 6 straipsnio 1 punkto, kuris, kaip pagrindinės jurisdikcijos taisyklės išimtis, aiškintinas siaurai, taikymo sąlygą [12]. Apibendrinant galima pasakyti: ryšys, nuo kurio priklauso 6 straipsnio 1 punkto taikymas, suponuoja ryšio nustatymą tarp reikalavimų, kuris turi egzistuoti tam, kad užtikrintų, jog, neatsižvelgiant į teismą, kuriame byla pradėta, pastarasis su ja būtų glaudžiai susijęs, t. y. kad ši specialiosios jurisdikcijos taisyklė būtų pritaikyta pagrįstai nenukrypstant nuo jos tikslo.

32. Antra, šis ryšys, nustatant jo buvimą darbo sutarčių srityje, nagrinėjamoje byloje reikalauja atsižvelgti į kriterijus, galinčius parodyti glaudų ryšį tarp reikalavimų atitinkamoje srityje.

33. Šiuo klausimu atsakovas pagrindinėje byloje mano, kad dviejų reikalavimų ryšio sąlyga yra įvykdyta, jei, pirma, su dviem darbdaviais yra „ta pati darbo sutartis arba bent tie patys tęstiniai darbo santykiai“ [13] ir, antra, jei abi bendrovės priklauso tai pačiai bendrovių grupei.

11 — Žr., be kita ko, minėtus sprendimus *Ivenel* (11 punktas) ir *Pugliese* (17 punktas).

12 — Iš tikrųjų Teisingumo Teismas visada atsisakydavo taikyti vadinamąją „voro, esančio voratinklio centre“ („spider in the web“) teoriją, sukurtą Nyderlandų teisėjų aiškinant Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktą. Bendrijos teismas aiškiai atmetė ją minėtame sprendime *Roche Nederland ir kt.*

13 — Žr. J. P. Rouard pateiktas pastabas (7 p.).

34. Kaip per posėdį pripažino Komisija ir Jungtinė Karalystė, šios problemos sprendimo reikia ieškoti minėtame sprendime *Pugliese*. Teisingumo Teismas, kurio buvo prašoma išaiškinti vietos, kur darbuotojas įprastai dirba, sąvoką, pirmiausia pateikė paaiškinimus, leidžiančius nustatyti su dviem skirtingais darbdaviais sudarytų dviejų darbo sutarčių ryšio laipsnį. Šis sprendimas, manau, ypač svarbus kalbant apie kriterijus, į kuriuos gali atsižvelgti nacionalinis teismas, tikrindamas ryšį tarp reikalavimų bylose dėl darbo sutarčių, leidžiantį iškelti bylą keliems atsakovams vieno iš jų buvimo teisme [14].

35. Teisingumo Teismas nusprendė, kad „kai darbuotojas susijęs su dviem skirtingais darbdaviais, pirmajam darbdaviui byla gali būti iškelta tos valstybės teisme, kurioje darbuotojas dirba antrojo darbdavio naudai, tik jei sudarant antrą darbo sutartį pirmasis darbdavys pats buvo suinteresuotas, kad būtų įvykdytas darbas, kurį darbuotojas turi atlikti antrajam darbdaviui pastarojo nustatytoje vietoje <…>. Šį suinteresuotumą reikėtų vertinti ne griežtai, atsižvelgiant į formalius ir išimtinius kriterijus, o bendrai atsižvelgiant į visas bylos aplinkybes“ [15]. Bendrijos teismas, be kita ko, patikslina, kad svarbios aplinkybės yra šios: sudaryti antrą darbo sutartį buvo numatyta sudarant pirmą darbo sutartį; pirma sutartis buvo pakeista atsižvelgiant į sudarytą antrą sutart; tarp dviejų darbdavių yra institucinis ar ekonominis ryšys; tarp dviejų darbdavių yra susitarimas, numatantis dviejų darbo sutarčių buvimo kartu pagrindus; pirmasis darbdavys išsaugo vadovavimo kompetenciją darbuotojo atžvilgiu; pirmasis darbdavys gali spręsti dėl darbuotojo darbo antrajam darbdaviui trukmės [16]. Todėl, remdamasis šiais kriterijais, kurių sąrašas nėra išsamus, nacionalinis teismas turi nustatyti, ar tarp dviejų reikalavimų yra pakankamas ryšys, leidžiantis atsakovui pagrindinėje byloje iškelti bylą Prancūzijos teisme dviem bendrovėms ieškovėms pagrindinėje byloje.

36. Atsižvelgdamas į pirmiau išdėstytus argumentus, Teisingumo Teismas galėtų nuspręsti, jog Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto taikymas reikalauja, kad egzistuotų ryšys tarp reikalavimų, garantuojantis, jog, neatsižvelgiant į teismą, kuriame byla pradėta, pastarasis būtų su ja glaudžiai susijęs. Vertinant šį ryšį individualių darbo sutarčių srityje, be kita ko, būtų galima atsižvelgti: į tai, kad sudarant pirmą darbo sutartį buvo numatoma sudaryti antrą darbo sutartį;

14 — Doktrinoje jau buvo išreikšta nuomonių dėl tokio šio sprendimo taikymo. Žr., be kita ko, N. Moizard, *RJS*, 10/03, p. 756, kuris pabrėžė:„Labai tikėtina, jog sprendimo *Pugliese* kriterijai bus labai svarbūs nustatant teismą, turintį jurisdikciją nagrinėti bylą dėl tarptautinio judumo bendrovių grupėje“.

15 — Minėto sprendimo *Pugliese* 23 ir 24 punktai.

16 — Ten pat (24 punktas).

į institucinį ar ekonominį dviejų darbdavių ryšį; į tai, kad tarp dviejų darbdavių yra susitarimas, numatantis dviejų darbo sutarčių buvimo kartu pagrindus; į tai, kad pirmasis darbdavys išsaugo vadovavimo kompetenciją darbuotojo atžvilgiu, arba į tai, kad pirmasis darbdavys gali spręsti dėl darbuotojo darbo antrajam darbdaviui trukmės.

III — Išvada

37. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į prejudicinį klausimą atsakyti taip:

„2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 6 straipsnio 1 punkte įtvirtinta specialiosios jurisdikcijos taisyklė gali būti taikoma pagal 5 skirsnį, reglamentuojantį jurisdikcijos taisykles, taikomas bylose, susijusiose su individualiomis darbo sutartimis.

Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto taikymas reikalauja, kad egzistuotų ryšys tarp reikalavimų, garantuojantis, jog, neatsižvelgiant į teismą, kuriame byla pradėta, pastarasis būtų su ja glaudžiai susijęs. Vertinant šį ryšį individualių darbo sutarčių srityje, be kita ko, būtų galima atsižvelgti: į tai, kad sudarant pirmą darbo sutartį buvo numatoma sudaryti antrą darbo sutartį; į institucinį ar ekonominį dviejų darbdavių ryšį; į tai, kad tarp dviejų darbdavių yra susitarimas, numatantis dviejų darbo sutarčių buvimo kartu pagrindus; į tai, kad pirmasis darbdavys išsaugo vadovavimo kompetenciją darbuotojo atžvilgiu, arba į tai, kad pirmasis darbdavys gali spręsti dėl darbuotojo darbo antram darbdaviui trukmės.“